

Årsberetning DN-Odder 2023

Et år med ekstra meget fokus på havet

Vi vedtog i 2022, at vi i år ville have særligt meget fokus på fjordene og vores kystnære hav, så på alle bestyrelsesmøder har vi haft havet som første punkt på dagsordenen. Baggrunden er dystert nok: Hverken Horsens Fjord, Norsminde Fjord eller havet langs kysterne har det særlig godt. Der er først og fremmest for meget næring, og det fremmer algevæksten, og når algerne dør, forbruger de ilten.

Heldigvis er der blevet langt mere opmærksomhed på havet: Senest har vores borgmester, Lone Jakobi, været med til at kræve stop for brug af bundtrawl i Aarhusbugten.

Ålegræs og stenrev kan være med til at forbedre tilstanden i havet, og i Horsens Fjord er der i år plantet 13.000 ålegræs-planter på fjordens sydside, Keld Jørgensen fra vores bestyrelse var med til det. Han er også særdeles aktiv i den Stenrevsgruppe, der har skaffet 3,9 millioner fondskroner til udlægning af tre stenrev ved Hou, et arbejde, der er i fuld gang.

Stenrevsgruppen blev nomineret til kommunens grønne pris, men det blev faktisk et andet medlem af vores bestyrelse, Henry Lind, der fik prisen i år. Det gjorde han for konsekvent at have omlagt sin have i Saksild, så den i dag er en vild have med høj biodiversitet. I juni holdt han "åben have" med rigtig mange besøgende. Henry Lind har desuden taget initiativ til Naturentusiasterne, en gruppe, der langsomt vokser, og hvis formål ganske enkelt er at mødes for at dele glæde og viden om kommunens naturperler. Gruppen bidrager dermed til den samlede viden om de arter, der lever her i området.

Tilbage til årets hav-tema: Vi arrangerede i foråret et møde med Jan Karnøe, der i årtier har kæmpet utrætteligt for at forbedre forholdene i Horsens Fjord.

I september (i Naturens Uge) opstillede vi Naturens Husvogn ved Egmonthøjsskolens badebro i Hou, her kunne man bl.a. låne udstyr og selv undersøge dyrelivet i havet, ligesom der blev lavet krabbesuppe af nogle af de alt for mange krabber. Arrangementet sluttede med en fælles vandgang i det smukkeste vejr. Også ved det traditionsrige Norsminde For Fulde Sejl i juni var havet i fokus, bl.a. besøgte fiskekutteren Anton fra Levende Hav havnen i Norsminde.

Medlem af kommunalbestyrelsen, Palle Holsting, er ivrig sejler og arbejder nu for, at et kæmpestort område ved Horsens Fjord og Svanegrunden udpeges til marin naturpark. Han har fremlagt ideen for vores bestyrelse, og vi har kommenteret det oplæg, han sammen med en anden hav-entusiast, Frantz Aschengreen, har udarbejdet. Kommunalbestyrelsen bakker op, det samme gør vi. Næste skridt bliver at få nabokommunerne med.

Også vores årsmøde står i havets tegn - vores gæst er biologen Kim Pless-Schmidt, der bl.a. har et godt kendskab til arterne og forholdene i Aarhusbugten.

Ikke den mest livlige lørdag

Vi har ikke haft så mange ture i år, men dog holdt endnu en "kratluskertur" i Odders Vestby, en tur til Vorsø en smuk sommeraften i juni og en tur i fuglereservaterne ved Tudsdamvej for en stor gruppe borgere fra Søvind.

I august deltog vi i det arrangement, som Økologiens Have kaldte "livlig lørdag". Den blev nu ikke så livlig, synes vi, der kom alt for få. Livlig blev til gengæld den "sciencedag", som Odder Gymnasium holdt i september, vi havde et telt, hvorfra vi satte flere 9. klasser i sving med diverse opgaver.

Igen i år var vi med til at arrangere den store affaldsindsamling, der fandt sted i marts, og igen i år gav vi Odder Å en forårsrengøring. Sækkevis af affald blev det til, både langs vejene og i åen.

I samarbejde med Biffen viste vi i februar filmen "organiseret vildskab" om naturgenopretning i Hammer Bakker nord for Aalborg. Henry Lind fra vores bestyrelse præsenterede filmen, og til både vores og Biffens glæde, mødte ganske mange op, vi var omkring 50.

En stor del af bestyrelsen deltog i Naturmødet i Hirtshals i maj, og som sædvanlig var der masser af inspiration at hente. Det var der også, da fem medlemmer af bestyrelsen sidst i september deltog i en studietur til Lemvig-området, hvor det er lykkedes den lokale DN-afdeling at indarbejde store naturhensyn, når der anlægges nye solceller eller rejses nye vindmøller.

Hvad giver man en 90-årig i gave?

Året igennem får vi ganske mange henvendelser, nogle ringer, andre skriver. Her er et par eksempler fra 2023:

"Kan I ikke gøre noget for det kirkegårdsdige i Over Randlev? Flere steder er det skredet ud."

"Når jeg går tur, er der en masse firben, hvad er det for nogle?" Det tilsendte billede viste sig at være af lille vandsalamander.

"Kan det være en ulv, det jeg har fotograferet?"

"Jeg har ingen solsorte set i lang tid - er der en forklaring?"

"Vi har et familiemedlem, der fylder 90. Hun ønsker sig en vild have. Kan I hjælpe?"

Vi forsøger altid at svare efter bedste evne - eller henvise til andre. I tilfældet med den mulige ulv henviste vi til Naturhistorisk Museum.

At der lever en eller flere oddere langs vores kyst, ved vi nu med sikkerhed, for flere har sendt os fotos af oddere, blandt andet fik vinterbaderne i Hou besøg af en, der kravlede op på et trin til badebroen. Tæt på Saksild Badehotel er der fotograferet odder i Spongsåen.

Fældninger i Amstrup-området

I et par tilfælde har vi påtaget os en form for konsulentrolle, fx da ejerne af en meget speciel grund i Odder bad om gode ideer til at få mere natur på grunden, eller da Gymnasiet bad os om ideer til at gøre deres meget store campus lidt mere vild.

Året har også budt på større sager: Vi blev kontaktet af flere lodsejere, der ejer skov i nærheden af Uldrupgården, som jo ejes af Åkær Gods. De kunne samstemmende fortælle, at deres skovbryn, helt uden deres vidende, var blevet kraftigt beskåret, så det nu flere steder lå åbent for vinden. Vi måtte henvise dem til at kontakte Åkær Gods om de skader, deres skov var påført. Vi omtalte sagen på vores Facebook-side, og 7800 læste opslaget. Det er rekord, og det vidner om, at der - også i år - er stort fokus på, hvad Åkær Gods foretager sig.

I Amstrup Ege gik der rygter om en forestående, større fældning af en skov, som har stået urørt i årtier. Skoven er vokset op på et område, der i en partiel byplanvedtægt fra 1976 er udlagt som sommerhusområde. En partiel byplanvedtægt er det, der i dag kaldes en lokalplan, og rygtet viste sig at tale sandt, for den ældgamle plan om sommerhuse var pludselig vakt til live. Vi kunne bl.a. henvise til, at nogle gamle, levende hegn var beskyttet af den gamle byplanvedtægt og at der - inden en eventuel fældning - skulle foretages en miljøscreening, herunder en kortlægning af den flagermusebestand, der findes i området.

Ikke desto mindre gik en omfattende fældning i gang, den blev af skoventreprenøren forklaret med, at der bare var tale om vedligeholdelse af skoven. Sommerhusområdet findes der tegninger af, men kommunen har afvist den måde, grundene tænkes udstykkes, så foreløbig er der ikke sket noget, og stod det til DN-Odder, blev hele sommerhusområdet droppet, for tiden er løbet fra det.

Store forhåbninger til Blæsbjerg Bakke

Anderledes positivt har en anden større sag udviklet sig: Ved Blæsbjerg Bakke i den nordlige udkant af Odder bor biolog Anne Eskildsen. Hun har udarbejdet et særdeles flot projekt, der dels kan sikre værdifuld natur, dels give Odder en grøn rekreativ kile med bakketoppen som nyt udflugtsmål, fordi der herfra er en storslået udsigt. I den nuværende kommuneplan er området udlagt til fremtidigt boligområde, men der er politisk vilje til at ændre det, så vi tror på, at det bliver til en grøn kile med høj biodiversitet, noget som fremtidige generationer givetvis vil sætte pris på.

En anden stor sag skabte uenighed i bestyrelsen: Rathlousdal gods ønsker at opføre en ny hovedbygning, og det er vi med på. Men godset ønsker den placeret på en bakketop i skoven oven for de nuværende bygninger, fordi man mener, at en placering i niveau ikke vil være sikret i en fremtid med mere nedbør. Sagen blev rejst for to år siden, og allerede dengang delte den bestyrelsen. Hele området ved godset er fredet, men en stor del af bestyrelsen fandt projektet så unikt, at de bakkede op om den dispensation, godset søgte fra fredningen. Fredningsnævnet har holdt flere besigtigelser, men først i år - og midt i sommerferien - kom nævnets afgørelse. Nævnet gav godset dispensation til at bygge oppe i skoven, og igen opstod der alvorlig uenighed i bestyrelsen: Skulle vi klage eller ikke klage? Vores sekretariat var også ferieramt, men en ny fredningsmedarbejder læste op på sagen og fandt den principiel, men hun meddelte, at der kun ville blive klaget, hvis der var flertal for det i bestyrelsen. Klagefristen udløb også i sommerferien, og vi kunne ikke nå at mødes, men resultatet blev et snævert flertal for at klage - mindretallet mener, at vi dermed har svigtet en tidligere beslutning om at læne os op ad Fredningsnævnets afgørelse. Hvornår klagesagen afgøres, ved vi ikke, og heldigvis er der langt imellem sager, der skaber så stor uenighed.

Ja til modernisering af badehotel – nej til hytter i skoven

Aarhus Kommune valgte for nogle år siden at sælge Saksild Badehotel, og sidste år fik hotellet og den 45.000 kvadratmeter store grund ny ejer, virksomheden W1 Holding, der ejes af en dansker bosat i Kina, John Wangas. Meget længe hørte vi intet til den nye ejer og hans planer, selv om vi troligt bad om aktindsigt måned efter måned. I august hørte vi, at der nu var kontakt mellem kommunen og den nye ejer - Odder Kommune spiller nemlig en nøglerolle, fordi kommunen er den myndighed, der skal godkende den nye ejers planer, og nu ved vi, at en virksomhed (W3 Construction) sammen med arkitektfirmaet Arkitema har udarbejdet et projekt for området. Projektet blev præsenteret ved en markvandring her i oktober, og at interessen for området er stor, vidner tilslutningen om: Over 125 deltog i markvandringen, og det er ny rekord. Vi ved nu, at den nye ejer ønsker at værne om det oprindelige hotel, men også ønsker at supplere med nye bygninger samt 16 hytter i skoven. Vi bakker op om renoveringen, men vi er bestemt ikke glade for hytterne i skoven, for den er en spændende strandskov med høj biodiversitet - noget vi kan sige med sikkerhed, for vi har to gange udført det, der kaldes en bioblitz i området, altså registreret de arter, vi kunne finde. Også lokale beboere har bidraget med væsentlige oplysninger om naturen ved Saksild Badehotel, som bl.a. tæller stærkt beskyttede arter som flagermus og odder. Vi regner med, at denne sag, også i det kommende år, vil være en af vores store sager.

En miljøforvaltning i knæ – og en partnerskabsaftale

Odder Kommunes natur- og miljøforvaltning er ganske lille, og det betyder, at den også er følsom for ændringer. Og dem har der været rigeligt af: Et par (af de i forvejen få) medarbejdere sagde op, lederen af afdelingen, Bent Mortensen, fik nyt job i Skanderborg Kommune. Også kommunens

tekniske chef og lederen af Fælles Drift og Service er stoppet. Store dele af forvaltningen var kort sagt i knæ, og det mærkede vi ved, at det var svært overhovedet at finde en medarbejder at henvende sig til - og at sagsbehandlingen ofte har været meget langvarig. Fx tog det forvaltningen mere end 4 måneder at få skrevet referat af et møde i juni i Grønt Råd, hvor vi er repræsenteret. Rådet har bl.a. påtaget sig at revidere kommunens miljøkatalog, og til det er vi kommet med en række forslag, fx om placering af et fugletårn ved Lerdrup Vig, at lave et gennembrud i dæmningen til Alrø, så der kan blive et bedre vandskifte og om at fremme det tidligere nævnte projekt ved Blæsbjerg Bakke.

Vores bekymring over den affolkede forvaltning – og en konkret bekymring over et sagsforløb, som Hanne Næsborg fra vores bestyrelse fik aktindsigt i, førte til møder mellem DN-Odder og vores kommunaldirektør og borgmester.

Der er nu kommet nye ansatte på en del poster, så vi håber på lidt stabilitet og ser frem til en konkret udmøntning af den partnerskabsaftale, vi efter et langt tilløb og mange overvejelser indgik med kommunen i september. Aftalen er en af de første af sin art i landet, og den følges derfor tæt af vores sekretariat i København. Vi har blandt andet aftalt, at vi samarbejder om at udvikle naturen og biodiversiteten i Odder Kommune, og at vi vil medvirke til at skabe mere og bedre natur, være med til at stoppe tabet af arter og sammen skabe større sammenhæng i naturen.

Det er store ord, men vi er gået med i aftalen i erkendelse af, at vi og kommunen har en lang række fælles udfordringer, når det kommer til natur, miljø og klima.

Igen i år har vi i en række sager blandet os, nogle gange ved at deltage i markvandring, andre gange ved at deltage i borgermøder eller skrive høringssvar, herunder et langt og grundigt svar til renosyd, der havde sendt en ny affaldsplan i høring.

Et par af markvandringerne har handlet om byfortætning, dels ved Åparkeringen i Odder, dels ved Lægehuset på Torvald Køhlsvej. Vi har indsendt synspunkter og dermed forsøgt at fremme grønne hensyn. Sammen med Økologiens Have har vi formuleret en række ønsker til det kommende Økologiens Kvarter, Odders nye vækstområde mod øst. Her er den første konkrete plan allerede på vej. Den handler om området ved Den Hvide Grav og dermed om et spændende stykke bynatur, som forhåbentligt bliver tilgængeligt. Aage Juul fra bestyrelsen har gravet en gammel artikel frem, der beskriver tilblivelsen af Den Hvide Grav.

Der har været stormfulde borgermøder i både Saksild og Torrild, i Saksild om en ny strukturplan, i Torrild om det biogasanlæg, byen bare ikke ønsker.

Andre sager er mere fredsommelige, det gælder fx sager om de gamle branddamme i Amstrup og Fallling, hvor vi er med til at pege på løsninger, der kan afløse de udtjente branddamme og give bedre forhold for naturen fx i form af nye søer ved Brandbygegaard. Else Jørgensen og Keld Jørgensen har deltaget i flere møder om disse sager.

I Sondrup Plantage blev der i 1960'erne anlagt tre små damme. De trænger nu til oprensning, og det har Fredningsnævnet sagt ja til. Men Sportsfiskerne gjorde os opmærksom på, at ifølge EU's vandrammedirektiv udgør de en spærring og at dammene derfor burde erstattes af et stryg - og det skrev vi til kommunen, men den har ikke givet os medhold.

I Fuglereservaterne ved Tudsdamvej blev der søgt om tilladelse til at opstille en 48 meter høj

mobilmast, men den sagde Fredningsnævnet heldigvis nej til. Andet var også svært, for i fredningsbestemmelserne står der, at der ikke må rejses master. Det står der faktisk også i bestemmelserne for den omfattende fredning af Tunø, men her gav Fredningsnævnet dispensation til at rejse en mast midt på øen, fordi der ikke rigtigt var andre muligheder.

Lavbundsområder – der sker ikke rigtig noget

Selvfølgelig har der igen i år været trælse sager – sager som trækker ud. Den rekreative sti mellem Odder og Norsminde blev igen sendt til tælling, denne gang fordi kommunen skulle spare. Stien er nævnt første gang i 1988, og vi er sikre på, at den bliver en stor succes - når den engang kommer! At Folkeparken ved Rådhuset blev alvorligt forsinket er også træls. Den skulle være indviet 18. august, men nu bliver det (forhåbentlig) i maj 2024. Parken har mødt megen kritik, men vi bakker den op og mener, den bliver en vigtig grøn plet og et aktiv for byen.

Vi har ganske meget lavbundsjord i Odder Kommune, ikke mindst udgør Randlev og Ørting Mose og områderne langs Rævs Å et vigtigt lavbundsområde, og udtagning af jord vil hjælpe rigtig meget på både klimaregnskab og udledning af kvælstof, men der er omkring 160 lodsejere i spil, og da det hele bygger på frivillighed, sker der ikke rigtigt noget. Susanne Schmidt og Mogens Nørgaard har i årets løb forsøgt at få overblik over denne store sag.

Kattegatforbindelsen spørger fortsat. Vi ved, at vej-lobbyen og en del politikere arbejder for forbindelsen, men de holder lav profil, og officielt sker der ikke rigtig noget i sagen. DN-Odders formand, Ib Salomon, deltog i foråret i et møde på Christiansborg om Kattegatforbindelsen og andre mega-projekter, men til hverdag er det "Kattegatforbindelse - nej tak", der gør et stort arbejde for at informere om projektet, der i den grad vil skære Odder Kommune i skiver, hvis det realiseres - og alene i anlægsfasen vil der blive udledt 3 millioner tons CO₂. 1. oktober arrangerede Kattegatforbindelse - nej tak et velbesøgt bavnebål ved Hølken Strand.

Møde med provsten og menighedsråd

Vi blev på et tidspunkt kontaktet af provst Dorte Sørensen, der gerne ville holde et møde med os om folkekirkens grønne tiltag. Det tog nogen tid, inden mødet kom i stand, men i Kirkecentret mødte vi både provsten og en række medlemmer af menighedsrådene. Vi er positivt overraskede over de mange initiativer, kirken har gang i, og vi mener i al beskedenhed, at vi kan bidrage med ideer og inspiration. Efterfølgende har to medlemmer af bestyrelsen, Jørgen Pedersen og Helle Ljungdahl fx været rundt til alle sognekirkerne, og her kunne de konstatere, at der i ingen af kirketårnene er adgang for fugle. Her i november er DN-formand Ib Salomon blevet bedt om at tale om biodiversitet, når den omlagte og mere vilde nye kirkegård i Odder skal genindvies.

Medlemstallet er gået frem

Vi har længe snakket om, at vi burde sende en hilsen til nye medlemmer, og sandelig om ikke det lykkedes i år. Mogens Nørgaard formulerede teksten, som vores sekretariat sendte til de nye. Og dem er der faktisk en del af, for til vores glæde er det lokale medlemstal steget fra 738 til 781. Vores Facebook-side bliver set af ganske mange, men heller ikke år har vi været specielt gode til at lægge nyt på vores hjemmeside eller udsende nyhedsbreve, kun to er det blevet til, men de går til gengæld ud til ganske mange. Horsens Folkeblad og Odder Avis er også flinke til at bringe vores pressemeddelelser, og en enkelt gang i år blev et foto, taget af Henry Lind fra vores bestyrelse, bragt som ugens foto. Det forestillede en natugle-unge på det område, der tilhører Saksild Badehotel.

Stabil bestyrelse – tak for indsatsen!

DN-Odders formand gennem mange år, Ib Salomon, flyttede i år til det nye bofællesskab Kløverbakken i Bendixminde-området, og han bad i den forbindelse om to måneders orlov. I den periode overtog næstformand Jørgen Pedersen roret, men ellers har 2023 igen været et år med en god og stabil bestyrelse, der både deltager i lokalt arbejde og i vores regionale DN-arbejde, hvor Jette Vilstrup repræsenterer os i Samrådet. Flere bestyrelsesmedlemmer har deltaget i kurser i årets løb - om fx dyrespor eller marin genopretning, og en gruppe, Naturfamilierne, har arbejdet med at få børnefamilier mere ud i naturen.

Lad mig derfor slutte med en stor tak til bestyrelsen: Jørgen Petersen, Helle Ljungdahl, Mogens Nørgaard Hansen, Susanne Schmidt, Henry Lind, Aage Juul, Hanne Næsborg Hansen, Jette Vilstrup, Keld Jørgensen og Else Jørgensen - tak for jeres store indsats.

(Ib Salomon, formand)

